

Dobročinstvo živim i umrlim roditeljima (Medina)

Hatib: dr. Abdullah ibn Abdurrahman el-Buajdžan

4. rebiul-evel 1444. po Hidžri / 30. septembar 2022.

Neka je hvala Allahu Koji nas stvori i uputu nam darova, Gospodaru Koji zapovijeda da se samo Njemu klanjamo i da roditeljima dobročinstvo činimo. Naređuje nam da dobro činimo i da svačije pravo poštujemo, a zabranjuje nam da Mu druge ravnim smatramo, da činimo nedjela i da budemo roditeljima neposlušni. Neka mu je hvala na blagodatima, hvalom što iz ljubavi i zadovoljstva proizlazi. Uzvišenog Allaha molimo da nas zaštiti od zlih naših djela i od zla nas samih. Onome kome Uzvišeni daruje uputu, niko ga u zabludu ne može odvesti, a onome kome On uputu uskrati, niko mu ne može na Pravi put ukazati. Svjedočim da nema boga osim Allaha, jedinoga, Kome niko nije ravan. Svjedočim da je Muhammed Allahov rob i poslanik. On poslanicu na najbolji način dostavi i povjerenu misiju u potpunosti ispuni. Na dobro je svome ummetu ukazivao i na Allahovom putu posvećeno se borio sve dok nije s ovog svijeta na ahiret preselio. Neka su Allahov mir i spas na njega, na njegovu časnu porodicu, vrle drugove, kao i na sve one koji se njegovom uputom povode do Sudnjega dana.

Najbolji govor je Allahov govor, i najbolja uputa je uputa poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Najgora djela su novouvedena djela u vjeru, jer svako takvo djelo je novotarija, a svaka novotarija vodi ka Vatri.

Uzvišeni Allah stvorio je čovjeka kako bi Mu bio pokoran, čime Božije zadovoljstvo kao nagradu može ostvariti, te kako bi se klonio Božijih zabrana koje za posljedicu imaju Njegovu srdžbu. Uzvišeni kaže: "Onaj ko bude uradio koliko trun dobra – vidjet će ga, a onaj ko bude uradio koliko trun zla – vidjet će ga." (Ez-Zilzal, 7–8) Zato se pokoravajmo Allahovim naredbama i klonimo se Njegovih zabrana, kao što

se u Kur'anu naglašava: "O vjernici, bojte se Allaha onako kako se treba bojati i umirite samo kao muslimani!" (Ali Imran, 102)

Uzvišeni Allah poziva na činjenje dobročinstva i da se pravedno postupi, da se svakom njegovo pravo dadne.

Uzvišeni kaže: "Daj bližnjem svome pravo njegovo, i siromahu, i putniku, ali ne rasipaj mnogo." (El-Isra, 26)

"Zato podaj bližnjemu pravo njegovo, i siromahu i putniku! To je bolje za one koji nastoje da se Allahu umile; ti će postići šta žele." (Er-Rum, 38)

Abdullah b. Omer, radijallahu anhum, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko vam učini nekakvo dobro, nastojte mu se nečim odužiti. Ukoliko mu nemate šta dati, uputite za njega dovu. Dovite za njega sve dok ne osjetite da ste mu zahvalili." (Ahmed)

Poštovani vjernici! Uzvišeni Allah propisao je brak, a blud zabranio. Roditeljima je u obavezu stavio velike odgovornosti: zadužio ih je da djecu paze i da ih odgajaju, u srca im usadio ljubav i samilost, brigu i sažaljenje. Radi toga bi svaki čovjek trebao biti svjestan koliko su njegovu roditelji propatili da bi on sada sretno živio, koliko su se umorili da bi on sada odmoran bio, koliko su noći budni ostali, da bi on mirno spavao, koliko su puta bili gladni, da bi se on zasitio, koliko su puta ostali žedni, da bi se on napio, koliko su puta iskusili strah, da bi on bezbjedan živio. Kako bi se roditeljima uzvratilo na tome, Uzvišeni Allah naređuje da se s roditeljima na najbolji i najljepši način postupi, da im se dobročinstvo čini i da se s njima lijepo razgovara. Štaviše, Uzvišeni Allah čovjekovu dužnost prema Njemu vezuje za dobročinstvo roditeljima, njihovo zadovoljstvo čini preduvjetom za Njegovo zadovoljstvo, a njihovu srdžbu povodom za Njegovu srdžbu. Uzvišeni Allah učinio je da put ka Džennetu počinje od majčinih stopala.

Uzvišeni kaže: "I Allahu se klanjajte i nikoga Njemu ravnim ne smatrajte! A roditeljima dobročinstvo činite, i rođacima, i siročadi, i siromasima, i komšijama

bližnjim, i komšijama daljnjim, i drugovima, i putnicima, i onima koji su u vašem posjedu. Allah, zaista, ne voli one koji se ohole i hvališu.” (En-Nisa, 36)

Jedan od najvećih ibadeta i jedna od vjerskih dužnosti, djelo koje je jedno od Allahu najdražih i koje najviše Njemu približava – jeste poštivanje prava roditelja i činjenje dobročinstva njima, što podrazumijeva umiljato razgovarati i postupati s njima, blago i saosjećajno se ophoditi prema njima, naročito pod stare dane.

Uzvišeni kaže: “Gospodar tvoj zapovijeda da se samo Njemu klanjate i da roditeljima dobročinstvo činite. Kad jedno od njih dvoje, ili oboje, kod tebe starost dožive, ne reci im ni: ‘Uh!’ – i ne podvikni na njih, i obraćaj im se riječima poštovanja punim. Budi prema njima pažljiv i ponizan i reci: ‘Gospodaru moj, smiluj im se, oni su mene, kad sam bio dijete, negovali!’” (El-Isra, 23–24)

Uzvišeni Allah naređuje da se roditeljima dobročinstvo čini, ophodeći se prema njima velikodušno, čak kad ne bi bili iste vjere.

Uzvišeni kaže: “Mi smo naredili čovjeku da bude poslušan roditeljima svojim. Majka ga nosi, a njeno zdravlje trpi, i odbija ga u toku dvije godine. Budi zahvalan Meni i roditeljima svojim, Meni će se svi vratiti. A ako te budu nagovarali da drugog Meni ravnim smatraš, onoga o kome ništa ne znaš, ti ih ne slušaj i prema njima se, na ovome svijetu, velikodušno ponašaj.” (Lukman, 14–15)

“Čovjeka smo zadužili da roditeljima svojim čini dobro; majka njegova s mukom ga nosi i u mukama ga rađa, nosi ga i doji trideset mjeseci. A kad dospije u muževno doba i kad dostigne četrdeset godina, on rekne: ‘Gospodaru moj, dozvoli mi da Ti budem zahvalan na blagodati koju si darovao meni i roditeljima mojim, i pomози mi da činim dobra djela kojima ćeš zadovoljan biti, i učini dobrim potomke moje; ja se, zaista, kajem i odan sam Tebi.’ Eto, od takvih ćemo Mi dobra djela koja su radili primiti, a preko ružnih postupaka njihovih prijeći; od stanovnika Dženneta će oni biti, istinito obećanje koje im je dano ćemo ispuniti.” (El-Ahkaf, 15–16)

Dobročinstvo roditeljima iskazuje se tako što ćemo održavati vezu s njima, iskreno ih voljeti, blago postupati s njima, činiti im svako dobro, nastojati ih razveseliti i paziti

na njihova osjećanja. Suprotno od dobročinstva je ružno postupati prema roditeljima, biti im neposlušan, nemarno se odnositi i ne ispunjavati svoje dužnosti prema njima.

Znajmo, prisutni vjernici, da je Allahovo zadovoljstvo vezano za zadovoljstvo roditelja, a Njegova srdžba izaziva se njihovom srdžbom. Abdullah ibn Omer, radijallahu anhumu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Zadovoljstvo roditelja je put ka Allahovom zadovoljstvu, a njihova srdžba izaziva Božiju srdžbu." (Tirmizi)

Ebu Derda, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Dobročinstvom roditeljima možeš ući na središnja vrata Dženneta, pa dobro čuvaj ta vrata!" (El-Hakim)

Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Propao je, propao je, propao je!" Prisutni upitaše: "Ko, Božiji Poslaniče?", a on odgovori: "Onaj koji doživi da mu jedan ili oba roditelja dočekaju starost, ali mu to ne bude povod da uđe u Džennet!" (Muslim)

Dobročinstvo roditeljima, valja upamtiti, jedno je od najvećih pokornosti Allahu i djela koja nas Njemu približavaju. To je jedno od djela koje Uzvišeni ponajviše voli. Abdullah ibn Mesud, radijallahu anhu, kaže: "Upitao sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koje je djelo Allahu najdraže, a on odgovori: 'Namaz u propisano vrijeme.' 'Potom koje?', upitao sam, a on reče: 'Dobročinstvo roditeljima.' 'Potom koje?', a on odgovori: 'Borba na Allahovom putu.'" (Muttefekun alejhi)

Toliko je dobročinstvo roditeljima u islamu vrijedno da mu se daje prednost nad borbom na Allahovom putu. Abdullah ibn Amr, radijallahu anhumu, kazuje: "Jednom je čovjek došao Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kako bi ga upitao da se ide boriti na Allahovom putu. 'Da li su ti roditelji živi?', upita ga Poslanik. On odgovori: 'Jesu.' Poslanik mu poruči: 'Tvoje dobročinstvo prema njima tvoja je borba na Allahovom putu.'" (Muttefekun alejhi)

Muavija b. Džāhima es-Sulemi prenosi da je Džāhima došao Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kako bi mu rekao: "Allahov Poslaniče, htio sam krenuti u borbu na

Allahovom puta, pa sam došao pitati te šta misliš o tome." Poslanik ga upita: "Da li imaš majku?" On odgovori: "Imam." Poslanik mu poruči: "Ne napuštaj je. Put Dženneta počinje od njenih stopala!" (Nesai)

Dobročinstvo roditeljima jedan je od razloga zbog kojih se nevolje uklanjaju, a dova uslišava. Usejd b. Džabir, radijallahu anhu, kaže: "Kada bi Omeru ibn Hattabu, radijallahu anhu, dolazili ljudi iz Jemena kao vojna ispomoć, on bi ih pitao: 'Da li je među vama Uvejs ibn Amir?', sve dok ga tako jednom nije pronašao. On ga upita: 'Da li si ti Uvejs ibn Amir?' 'Jesam', ovaj mu odgovori. Omer ponovo upita: 'Iz plemena Murad i koljena Karn?' 'Jesam', ponovo mu potvrdi. Omer nastavi: 'Bio si gubav, pa si ozdravio, osim jednog ožiljka u veličini zlatnika?' 'Da', još jednom mu potvrdi. 'Da li imaš majku?', Omer ponovo upita. 'Imam', odgovori mu. Omer na to reče: 'Čuo sam Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: 'Doći će vam Uvejs ibn Amir kao ispomoć iz Jemena. On je iz plemena Murad, koljena Karn. Bio je gubav, pa je ozdravio, osim jednog ožiljka u veličini zlatnika. Ima majku kojoj mnogo dobročinstva čini. Kada on Allaha za nešto srčano zamoli, Uzvišeni mu dovu usliša. Ako budeš imao priliku da zatražiš od njega da ti zamoli Allaha za oprost, to učini.' Zato, moli Uzvišenog da mi oprost.' Uvejs to učini, a zatim ga Omer upita: 'Gdje si naumio?', a on odgovori: 'U Kufu.' Omer ga upita: 'Da li želiš da obavijestim namjesnika o tvom dolasku?' Uvejs odgovori: 'Ne, volim kada ostanem neprimjetan s običnim ljudima.'" (Muslim)

Pored prethodno spomenutog, poštovani vjernici, potrebno je imati na umu da dobročinstvo roditeljima ne prestaje njihovom smrću. Ono se nastavlja nakon njihovog odlaska s ovog svijeta ispunjavanjem njihovih obećanja, otplaćivanjem dugova, udjeljivanjem sadake za njih, upućivanjem dove za njih, te održavanjem veza i lijepih odnosa koje su oni održavali za svoga života. Ebu Usejd, radijallahu anhu, kazuje: "Kada sam jednom sjedio u društvu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, došao je jedan ensarija i upitao ga: 'Da li mi je preostao način da činim dobročinstvo roditeljima nakon što su umrli?' Poslanik odgovori: 'Da, preostala su četiri djela: upućivati dovu za njih, tražiti oprost za njihove grijeha, ispuniti njihova obećanja, te

lijepo se ophoditi prema njihovim prijateljima i održavati rodbinsku vezu s njihove strane. Ove vidove dobročinstva preostalo je da im činiš nakon smrti.” (Ahmed) Enes ibn Malik, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Desit će se da vjernikov jedan ili oba roditelja presele a da im je bio neposlušan. Ali, on će toliko upućivati dovu za njih i moliti im za oprost grijeha da će ga Uzvišeni upisati kao poslušnog roditeljima.” (Bejheki)

Neposlušnost roditeljima veliki je grijeh čije se posljedice brzo osjete u životu, a za kojeg je kazna teška patnja na ahiretu. Niko neće ući u Džennet dok na leđima nosi teret neposlušnosti roditeljima, niti će Uzvišeni na Sudnjem danu gledati u pravcu takvih ljudi. Štaviše, Uzvišeni je prokleo onoga koji je neposlušan svojim roditeljima. Ebu Bekra, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Želite li da vam kažem koji su to najveći grijesi?” Prisutni rekoše: “Itekako, Allahov Poslaniče.” Poslanik reče: “Smatrati nešto Allahu ravnim, neposlušnost roditeljima”, potom se uspravi i nastavi: “I, laž i lažno svjedočenje”, i toliko je puta ponovo ovo posljednje da smo pomislili: ‘Da hoće prestati.’” (Muttefekun alejhi)

Zato, pazite da vas ne stigne kazna zbog neposlušnosti roditeljima. Jer, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: “Kaznu za svaki grijeh Uzvišeni odgađa, shodno Svojoj volji, čak do Sudnjeg dana, izuzev za neposlušnost roditeljima. Uzvišeni Allah učini da počinilac iskusi kaznu za taj grijeh dok je živ na ovom svijetu.” (Hakim)

Dobročinstvo roditeljima, poštovani vjernici, je njihovo pravo koje se mora ispoštovati i dug koji se mora otplatiti. To je put ka Džennetu, u vezi s čim ne smijemo biti nemarni, niti smatrati da smo previše uradili. Ipak, naši roditelji su put kojim smo na ovaj svijet došli, a Uzvišeni kaže: “Zar nagrada za dobro učinjeno djelo može biti nešto drugo do dobro?!” (Er-Rahman, 60)

Donesimo salavat i selam kako bi nam se Uzvišeni smilovao, na onoga za kojeg nam Milostivi kazuje: “Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!” (El-Ahzab, 56)

Gospodaru naš, blagoslovi našeg poslanika Muhammeda i rod Muhammedov, kao što si blagoslovio Ibrahima i rod Ibrahimov. Gospodaru naš, obaspi blagodatima Muhammeda i rod Muhammedov, kao što si obasuo blagodatima Ibrahima i rod Ibrahimov. Zaista si Ti hvaljen i slavljen. Gospodaru naš, smiluj se upućenim vođama – četverici pravednih halifa i svim drugim ashabima. Uzvišeni, smiluj se i nama, uistinu Ti si od najmilosnijih milosniji.

Gospodaru naš, oprosti nam našem grijehu, oprosti grijehu roditeljima našim i svakom kome dobročinstvo dugujemo. Uzvišeni, učini da budemo pokorni i čestiti. Gospodaru naš, nadahni nas da budemo poslušni svojim roditeljima, da njihovo pravo poštujemo, za njihovog života i poslije, te podari da ih ponovo sretnemo u Domu Tvoje vječne milosti. Uzvišeni, budi zadovoljan nama i njima, podari da i oni budu nama zadovoljni, podari im najbolju nagradu za sve što su učinili za nas, te nam podari da činimo još više dobrih djela koja vječno ostaju. Ti si, uistinu, od milostivih najmilostiviji.

